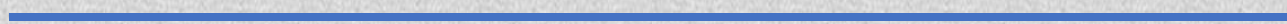

Vejledning om bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i folkeskolen

Selvstyrets bekendtgørelse nr. 21 af 8.december 2017

Uddannelsesstyrelsen

Indholdsfortegnelse

Vejledning om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i folkeskolen.....	2
Indledning.....	2
1. Specialpædagogisk bistand.....	4
2. Fremgangsmåden ved iværksættelse og ophør af specialpædagogisk bistand	5
3. Særlige ordninger	14
4. Kvalifikationskrav for lærere og andet undervisende personale, bekendtgørelsen §5	15
5. Skolelederens særlige kompetence	16
6. Oprettelse af specialklasser og specialskoler.....	16
7. Elever, der har behov for støtte uden at have behov for specialpædagogisk bistand	17
Skolelederen	18
Rådgivningslærerfunktion	18
Lærerne/ personale i specialundervisning og specialpædagogisk bistand.....	19
Overvejelser inden og i forbindelse med indstilling til pædagogisk-psykologisk rådgivning.....	19
Eleven.....	20
Forældrene.....	20

Vejledning om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i folkeskolen

Indledning

Denne vejledning til Selvstyrets bekendtgørelse nr. 21 af 8. december 2017 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i folkeskolen tager udgangspunkt i Inatsisartutlov nr. 15 af 3. december 2012 om folkeskolen.

Folkeskolens formål og grundlag er udgangspunktet for bekendtgørelsen og vejledningen om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Folkeskolen skal tilbyde et sundt og trygt læringsmiljø, som skal medvirke til at udvikle en elevs anlæg og evner. Et af de vigtigste formål er at tilbyde alle elever undervisning baseret på elevernes forudsætninger og behov.

I forhold til tidligere bekendtgørelse ophæves skellet mellem undervisning, almindelig specialundervisning og vidtgående specialundervisning. Bekendtgørelsen hviler på et syn om den enkelte elevs potentialer, og at disse udvikles bedst i relation med jævnaldrende og voksne, det være sig i samarbejde mellem forældre, primære omsorgspersoner, lærere og andre voksne i elevens nærmiljø. Dette skal ske med størst mulig inddragelse af eleven og forældrene, således at det sker til barnets bedste.

Formålet med specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand er at skabe de bedste muligheder for at fremme elevens udvikling.

De fleste elever profiterer både fagligt og socialt af at deltage i den almindelige undervisning. Undervisningen skal tilrettelægges ud fra en tanke om hvilket læringsmiljø, der er det bedste for eleven. Hvis eleven ses som et individ med kompetencer og muligheder, vil det være med til at styrke elevens indlæring og udvikling, og eleven kan udvikle sig i det læringsfællesskab og det tilhørsforhold, som et klassefællesskab giver.

Ifølge Rapport om vidtgående specialundervisning 2013 (Rapport om vidtgående specialundervisning IKINN & IIN., 2013), steg andelen af elever, der modtog almindelig specialundervisning fra 5 % i 2004/05 til 23 % i skoleåret 2011/12. I samme periode steg andelen af elever, der modtog vidtgående specialundervisning fra 4 % til 6 %. Den kraftige stigning i den almindelige specialundervisning forklares med, at en del af den undervisning, der tidligere kun blev givet i almindelig specialundervisningsregi, nu forsøges varetaget i normalundervisningens rammer gennem holddannelse, gennemførelse af intensive kurser for en gruppe elever mv. Det kan betyde, at en stor del af eleverne, der har deltaget i holddannelse eller særligt tilrettelagte kurser er blevet registrerede som specialundervisningselever, selv om de ikke er det. Men det viser også, at måden at se undervisning på er i forandring og udvikling på vej mod en mere rummelig og inkluderende skole.

Bekendtgørelsen handler om vigtigheden i udvikling af den enkelte elevs evner, at skabe grobund for udvikling af selvværd og selvtillid samt evne til samarbejde, ansvarsfølelse og respekt for andre mennesker. Der skal arbejdes på, at den enkelte elev får mulighed for at gennemføre sin skolegang på så lige vilkår med andre skolelever som muligt, det være sig i den daglige undervisning, ved trintests og afsluttende afgangsprøver. Der skal gives eleven de bedste betingelser for at støtte eleven ved overgangen fra skole til samfund og erhvervsliv.

I henhold til Inatsisartutlov om folkeskolen nr. 15 af 3. dec. 2012 § 2. stk. 1 nr. 6 er det folkeskolens opgave at tilgodese elever med særlige behov. Ifølge samme lov § 15 omfatter specialundervisning

og anden specialpædagogisk bistand elever, hvis funktionsvanskeligheder er af en sådan art eller omfang, at deres behov ikke kan dækkes inden for den almindelige undervisning. De nærmere regler er fremsat i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 21 af 8.december 2017 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i folkeskolen.

Denne vejledning forklarer og uddyber reglerne om folkeskolens specialundervisning og specialpædagogisk bistand. Når der i vejledningen henvises til ”bekendtgørelsen” uden yderligere præcisering, henvises der til bekendtgørelse Selvstyrets bekendtgørelse nr. 21 af 8.december 2017.

Vejledningen indeholder følgende afsnit:

1. Specialpædagogisk bistand

Hvilke elever er omfattet af specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

1.2 1.-10.- klasse

1.3 Særlige undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler

1.4 Pligt til undervisning af alle elever

2. Fremgangsmåden ved iværksættelse og ophør af specialpædagogisk bistand

Henvisning til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

2.1.1 Indstilling til pædagogisk-psykologisk vurdering ved skolestart

2.1.2 Specialpædagogisk rådgivning

2.2 Hvem kan afgive indstilling

2.3 Indstillingens indhold og baggrund

2.4 Den pædagogiske-psykologiske vurdering

2.5 Elevens undervisning

2.6 Individuel handleplan, trintest, afgangsprøve

2.6.1 Udgangspunkt i elevens læringsniveau

2.6.2 Handleplan

2.6.3 Uddannelsesstyrelsens årsplaner

2.6.4 Trintest

2.6.5 Afgangsprøve

2.6.6 Særlige prøvevilkår

2.7 Fortsættelse eller ophør af specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand

2.8 Iværksættelse af specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand med øjeblikkeligt varsel

2.9 Specialpædagogisk bistand til elever med særligt vidtgående behov

3. Særlige ordninger

3.1 Omlægning af undervisning

3.2 Handleplan for videre uddannelsesforløb eller arbejdsforløb

4. Kvalifikationskrav for lærere og andet undervisende personale

4.1 Underviseres kvalifikationer

4.2 Specialpædagoger og andre fagpersoner

5. Skolelederens særlige kompetence

6. Oprettelse af specialklasser og specialskoler

7. Elever, der har behov for støtte uden at have behov for specialpædagogisk bistand

1. Specialpædagogisk bistand

Hvilke elever er omfattet af specialundervisning og specialpædagogisk bistand, jf. Inatsisartutlov om folkeskolen § 15, jf. bekendtgørelsens kapitel 1 og 2

Eksempler på funktionsvanskeligheder, der kan gøre det vanskeligt for en elev at indgå i almindelig klasse uden støtte

- Generelle indlæringsvanskeligheder
- Massive indlæringsvanskeligheder som kan relatere sig til hjerneskader, mental retardering eller forsinket udvikling
- Tale-sprogvanskeligheder
- Læse-stavevanskeligheder
- Høre- synshandicap
- Adfærdsforstyrrelser, neurologisk eller socialt betinget
- Autismespektrum forstyrrelse
- Adfærdsmæssige problemer pga. basale behov ikke er dækket under opvækst

Det fremgår af Inatsisartutlov om folkeskolen § 2 stk. 1 nr. 6, at det er folkeskolens opgave at tilgodese elever med særlige behov.

Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand gives til elever, hvis funktionsvanskeligheder er af en sådan art eller omfang, at deres behov ikke kan dækkes i den almindelige undervisning, det vil sige til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte (bekendtgørelsen § 1 stk. 1)

Bekendtgørelsen omfatter undervisning af elever, der har behov for særlig tilrettelagt undervisning i klassen, i specialklasser eller på specialskoler.

Formålet med specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand er, i overensstemmelse med folkeskolens formål og grundlag, at skabe de bedst mulige støtte og fremme elevens udvikling og læring og for at eleven kan deltage i den almindelige undervisning, hvor det tjener elevens tarv. (bekendtgørelsen § 2 stk.2).

Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand omhandler ifølge bekendtgørelsens § 3 og § 4 omfanget og indholdet af de foranstaltninger, der skal tage udgangspunkt i særlige hensyn til elevens behov, kompetencer og forudsætninger for læring, og at udvikle elevens forskellige funktionsmuligheder, som medvirker til at fremme formålet med undervisningen for eleven.

1.2

Bekendtgørelsen finder anvendelse for elever i grundskolen, dvs. elever i 1.-10. klasse
Inatsisartutlov om folkeskolen nr. 15 af 3. december 2012 om folkeskole
§ 31 stk. 1: regelmæssig undervisning i 10 år.

1.3 *Specialpædagogisk bistand*

Særlige undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler kan være en del af den specialpædagogiske bistand, som skolevæsenet har ansvar for. Der er tale om materialer og hjælpemidler, som er nødvendige i forbindelse med undervisningen af eleven. Det er det skolens ansvar at sikre, at særlige hjælpemidler, som er en forudsætning for, at eleven får tilstrækkeligt

udbytte af undervisningen, stilles vederlagsfrit til rådighed. Det gælder også hjælpemidler, som er nødvendige for, at eleven kan forberede sin undervisning hjemme. Det er også skolens ansvar at sikre, at eleven i fornødent omfang instrueres i brugen af hjælpemidlet, herunder installation af Software til IT-hjælpemidler. Handicapreglerne kan kun i særlige tilfælde bruges til at bevilge specielle, individuelle hjælpemidler til brug i skolen og hjælpemidler til lektielæsning i hjemmet, f.eks. IT-udstyr, herunder bærbar pc/tablet, særlige møbler f.eks. indstilleligt bord og stol.

At *øve arbejdsmetoder* der har til formål at afhjælpe eller begrænse virkningerne af elevens vanskeligheder. Undervisningen og metoderne varieres alt efter elevens særlige behov. Eksempler kan være træningsmetoder til støtte i læse- eller regneprocessen, til støtte ved hukommelsesvanskeligheder eller ved adfærdsvanskeligheder.

Personlig assistance gives eksempelvis ved fysiske eller psykiske handicap, hvor eleven har brug for en personlig hjælper i forskellige praktiske situationer (f.eks. støtteperson eller tolkebistand til døve og svært tunghøre).

Særligt tilrettelagte aktiviteter kan gives i tilslutning til elevens specialundervisning. Eksempler kan være træningsaktiviteter til støtte for opmærksomhed og koncentration samt træningsaktiviteter til styrkelse af den motoriske udvikling.

1.4

Folkeskolen er forpligtet til at undervise alle børn i den undervisningspligtige alder og sørge for at forudsætningerne for at undervise eleverne er til stede. Det gælder også børn med vidtgående handicap. Elever, hvis udvikling kræver, at der tages særlige hensyn, skal tilbydes specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand. Skolen er forpligtet til at give dette tilbud til og med 10. skoleår.

Inatsisartutlov nr.15 af 3.dec. 2012, § 31. Undervisningspligten indtræder fra skoleårets begyndelse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, og ophører efter at barnet har modtaget regelmæssig undervisning i 10 år.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter forældrenes anmodning eller med deres samtykke godkende, at påbegyndelsen af et barns skolegang udsættes til et år efter undervisningspligtens indtræden, når det er begrundet i barnets udvikling.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan efter forældrenes anmodning fritage en elev for undervisning efter 9 års undervisning, når særlige grunde taler for det. Fritagelse fra undervisning efter 9 års undervisning forudsætter, at der iværksættes et erhvervs- og uddannelsesforløb for den pågældende elev.

2. Fremgangsmåden ved iværksættelse og ophør af specialpædagogisk bistand

Henvisning til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand forudsætter ifølge bekendtgørelsens § 7, at der *er foretaget en pædagogisk- psykologisk vurdering* af eleven.

2.1.1

For at elever tidligst muligt kan modtage særlig støtte for at fremme deres udvikling og læring, kan skolelederen ifølge bekendtgørelsens § 9 allerede ved indskrivning i skolen indstille til pædagogisk-psykologisk vurdering.

2.1.2

Specialpædagogisk rådgivning gives i forhold til forældre og primære omsorgsgivere, undervisere og andre voksne, der har betydning for elevens udvikling. Rådgivning, konsultation og supervision bør indgå i den måde, hvorpå der forsøges at understøtte elevens udvikling.

Dette kan gives af pædagogisk-psykologisk rådgivning, rådgivningslærer eller andre fagpersoner med særlige kompetencer inden for det givne problemfelt.

De forskellige metoder retter sig mod nye synsvinkler, anden forståelse og løsningsforslag som støtte for de voksne, der er omkring eleven. Formålet er, at eleven får størst muligt udbytte af undervisningen og måske kan bibeholde tilhørsforholdet til den almindelige undervisning.

2.2 Hvem kan afgive indstilling

Hvis en elev har et særligt undervisningsbehov, der ikke antages at kunne imødekommes inden for rammerne af den almindelige undervisning, skal skolens leder henvise eleven til pædagogisk-psykologisk vurdering.

En henvisning til pædagogisk-psykologisk rådgivning kan foretages af eleven selv, forældrene eller klasselæreren på vegne af elevens lærere.

En henvisning skal være drøftet med eleven, forældrene, primære omsorgsgivere og klassens lærere.

Jr. forældreansvarsloven er udgangspunktet, at forældrene er indehavere af forældremyndighed. I nogle tilfælde er det kun den ene forælder, der har forældremyndigheden. Skolen skal være opmærksom på, at forældremyndigheden kan være overdraget til andre, f.eks. hvis eleven er anbragt udenfor hjemmet. Ifølge Inatsisartutlov om folkeskolen § 34 stk. 2 kan skolen anse den, der faktisk sørger for barnet, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedsindehaverens vegne.

I bekendtgørelsen er det forældrene, der er aktive og agerende i forhold til samarbejdet med skolen. "Forældre" kan læses som barnets primære omsorgsgiver, det kan f.eks. være biologiske forældre, bedsteforældre, plejeforældre, børnehjems personale....

2.3 Indstillingens indhold og baggrund

En grundig og helhedspræget beskrivelse må forventes ved indstilling til pædagogisk-psykologisk rådgivning. Det forventes, at elevens situation over en periode har været drøftet mellem eleven, forældrene, lærerne og andre, der er ansvarlige for elevens undervisning. Henvisningen til pædagogisk-psykologisk vurdering skal indeholde en grundig beskrivelse af elevens særlige undervisningsbehov og mulighederne for at tilrettelægge undervisningen indenfor rammerne af den almindelige undervisning samt elevens kompetencer og potentialer. Det bør fremgå, hvilke tiltag der har været sat i gang for at tilgodese elevens særlige behov inden for rammerne af den almindelige undervisning.

Hvem kan indstille til pædagogisk-psykologisk rådgivning:

-skolen
-elevens forældre
-elevens selv |
|---|

Her kan f.eks. nævnes, hvis særlige former for holddannelse har været forsøgt, og hvilke former for undervisningsdifferentiering der har været anvendt. Det bør også fremgå hvilke faktorer i undervisningens organisering og gennemførelse, der virker fremmende eller fastholdende i forhold til elevens udvikling.

Det er væsentligt, at der tages udgangspunkt i elevens ressourcer og potentialer.

Indstillingen indgives af klasselæreren til skolens leder, som henviser til pædagogisk-psykologisk rådgivning.

Indstillingen udarbejdes i fællesskab af lærerne og de medarbejdere på skolen, der har taget initiativ til, at elevens situation skal vurderes med henblik på iværksættelse af specialundervisning eller specialpædagogisk bistand.

- Inden indstilling til pædagogisk-psykologisk rådgivning: møder mellem skole, elev og hjem, forskellige tiltag er forsøgt i den daglige undervisning- Indstilling til pædagogisk-psykologisk vurdering- Pædagogisk-psykologisk vurdering- Skriftlig pædagogisk-psykologisk vurdering til skole og hjem

Hvor elev eller forældre ønsker en henvisning til pædagogisk-psykologisk rådgivning, hjælper klasselærer med at henvise til en vurdering (bekendtgørelsens § 8). Forældrene kan selv rette henvendelse til klasselærer, skolens leder, den kommunale forvaltning eller kommunens pædagogisk-psykologisk rådgivning med henblik på vejledning.

2.4 Den pædagogisk-psykologiske vurdering

Den pædagogisk-psykologiske vurdering har til formål at belyse elevens kompetencer med henblik på at yde skolen samt eleven, forældrene og de primære omsorgsgivere rådgivning om tilrettelæggelsen og indholdet i en undervisning, der kan tilgodese elevens særlige behov og forudsætninger. Forældrene og de primære omsorgsgivere skal altid medvirke centralt i forløbet, dels fordi de kan bidrage med nødvendige oplysninger, dels fordi deres medvirken er afgørende for skolens muligheder for at tilgodese elevens særlige behov.

Undersøgelsen kan være en analyse af elevens særlige behov på grundlag af oplysninger fra skole, forældre og andre personer, der har betydning for elevens og klassens faglige og sociale funktion. Elevens udviklingsmuligheder skal ses i en kontekst med skole, fritid og familie/hjemmemiljø.

Undersøgelsen kan være en grundig og dybtgående undersøgelse af elevens individuelle faglige og sociale kompetencer og potentialer.

Undersøgelsens omfang afhænger af elevens behov og den sammenhæng, som eleven befinder sig i. I særlige tilfælde kan undersøgelsen suppleres med undersøgelser og udtalelser fra andre sagkyndige (bekendtgørelsen § 15). Forældrene skal give tilladelse ved henvendelse til f.eks. sundhedsvæsen, socialforvaltning eller børnepsykiatri i forbindelse med en pædagogisk-psykologisk vurdering.

I vurderingen kan indgå løsningsmuligheder på baggrund af en tværfaglig og tværsektoriel vurdering.

Specialundervisning eller specialpædagogisk støtte kan ikke alene tildeles på baggrund af en diagnose.

Den, der er ansvarlig for den pædagogisk-psykologiske vurdering, har ansvaret for at inddrage andre sagkyndige.

Forældrene skal altid inddrages i beslutningerne om supplerende undersøgelser.

Den pædagogisk-psykologiske vurdering fremsendes skriftligt til skolens leder. En kopi sendes til forældrene og eleven (bekendtgørelsens § 11 stk. 2). Den pædagogiske-psykologiske vurdering kan videresendes til forældrene af skolen, hvis det aftales med pædagogisk-psykologisk rådgivning.

Den pædagogisk-psykologiske vurdering og tilhørende forslag til foranstaltninger er fortroligt materiale.

2.5 Elevens undervisning

På baggrund af den pædagogisk-psykologiske vurdering udarbejder pædagogisk-psykologisk rådgivning *skriftligt forslag til rammerne og indholdet af elevens videre undervisning.*

Hvis konklusionen af den pædagogisk-psykologiske vurdering er, at der *ikke* bør iværksættes specialpædagogisk bistand, fremsendes forslag om, hvordan rammerne for og indholdet i den almindelige undervisning kan ændres for at imødekomme elevens særlige behov.

Personer med kompetence på det specialpædagogiske område kan indgå i drøftelser med den pædagogisk-psykologiske rådgivning, rådgivningslærer på den enkelte skole/byskole eller andre lærere med særlige kompetencer indenfor det givne problemfelt og den enkelte skoleleder om, hvordan rammerne for og indholdet i den almindelige undervisning kan ændres for at imødekomme elevens særlige behov.

Er konklusionen af den pædagogisk-psykologiske vurdering, at der *bør* iværksættes specialundervisning eller specialpædagogisk bistand, skal vurderingen indeholde forslag om formen, omfanget og indholdet af specialundervisningen eller den specialpædagogiske bistand (bekendtgørelsen § 11 stk.3). Forskellige former for specialundervisning og specialpædagogisk bistand gennemgås i bekendtgørelsens § 6.

Ud over den pædagogisk-psykologiske vurdering indgår også skolens kendskab til eleven og forældrene i planlægningen af indsatsen.

Beslutningen om specialundervisning og specialpædagogisk bistand træffes i samråd med eleven og forældrene. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Det er skoleleder, der beslutter, om eller i hvilke rammer, der skal iværksættes specialundervisning eller specialpædagogisk bistand (bekendtgørelsen § 12 stk. 1).

Forældrene skal skriftligt orienteres om alle indstillinger, rapporter og beslutninger om iværksættelse af specialundervisning og specialpædagogisk bistand.

Skolelederen skal samtidig informere forældrene om deres klagemuligheder.

Ifølge § 6 i bekendtgørelsen kan specialundervisning og specialpædagogisk bistand gives under forskellige former.

Ved vurderingen af om undervisningen skal foregå i *almindelig klasse*, skal der lægges vægt på, om eleven kan have fagligt udbytte af undervisningen og kan deltage aktivt i det sociale fællesskab. Den specialpædagogiske bistand kan organiseres, så den indebærer større eller mindre udskillelse af eleven fra den almindelige undervisning. Det er elevens behov, der er afgørende for, hvilken organisationsform der vælges.

Den specialpædagogiske bistand kan gives som individuel støtte i eller udenfor klassen i enkelte timer og perioder. Eleven bevarer sin tilknytning til klassen og deltager i den almindelige undervisning.

En ekstra person knyttes til det undervisende personale for at hjælpe den enkelte elev eller flere elever i klassen. Den specialpædagogiske bistand kan ydes som støtte i klassen eller som støtte, hvor undervisningen sker parallelt særligt tilrettelagt med klassens undervisningstid. Hvis støtten gives parallelt i en periode, skal det sikres, at elevens undervisning samordnes, således eleven kan følge klassens undervisning.

Den specialpædagogiske bistand kan også bestå i, at eleven modtager *nogen undervisning i en almindelig klasse og nogen undervisning i en specialklasse*. Det vil sige eleven har et tilhørsforhold til begge klasser.

Elever, der modtager specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, kan undervises i

- Almindelig klasse med støtte
 - Specialklasse
- Eller
- Nogle undervisningstimer i almindelig klasse og nogle undervisningstimer i specialklasse

Bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, 2017

§ 6. Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand gives under følgende former:

- 1) Individuel støtte i eller uden for klassen.
 - 2) Støtte i en gruppe i eller uden for klassen.
 - 3) Individuel undervisning i enkelte timer og perioder.
 - 4) Individuel undervisning i kortere perioder i alle elevens timer.
 - 5) Undervisning i gruppe i enkelte timer og perioder.
 - 6) Undervisning i en gruppe i kortere perioder i alle elevens timer.
 - 7) Undervisning i en klasse, der er oprettet for elever, der har behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand i hele undervisningstiden eller den overvejende del deraf (specialklasse).
 - 8) Undervisning på særligt oprettede skoler eller skoleafsnit.
 - 9) Undervisning i tilknytning til de af Naalakkersuisut oprettede eller godkendte dag- og døgntilbud.
- Stk. 2.* Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand kan omfatte enkelte fag, en del af eller hele undervisningen. Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand kan gives i alle folkeskolens fag og fagområder.
- Stk. 3.* En elev bør kun modtage eneundervisning i en kortere periode, med mindre elevens funktionsvanskeligheder er af en sådan art, at eleven ikke vil kunne inkluderes i klassen eller i en specialklasse, eller hvis andre særlige omstændigheder gør sig gældende.
- Stk. 4.* Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke kan give tilladelse til, at specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand gives under andre former end de i stk. 1 nævnte.

Den specialpædagogiske bistand kan også bestå i *undervisning i specialklasse*. Det betyder, at eleven ikke har tilhørsforhold til en almindelig klasse, idet al undervisning gives i specialklassen. Eleven kan placeres i specialklasse på en folkeskole, hvor der fra kommunal side er oprettet specialklasse.

Her indgår overvejelser om skolens muligheder for at yde den anbefalede specialpædagogiske bistand. Som udgangspunkt gennemføres specialpædagogisk bistand på elevens egen skole, men det kan være nødvendigt at henvise til en anden skole eller byskole for bygdeskolers vedkommende, hvis skolen selv ikke råder over relevant undervisningstilbud. Det er kommunalbestyrelsen, der efter indstilling fra skolelederen træffer beslutning om at henvise en elev til en anden skole end den lokale byskole i eller uden for kommunen (Inatsisartutlov om folkeskolen § 40). Henvisningen sker efter samråd med eleven og forældrene. En elevs henvisning til en specialpædagogisk bistand bør have så kort varighed som muligt. Henvisning til specialklasse eller specialskole forudsætter, at det vil være mest hensigtsmæssigt at undervise eleven i kortere eller længere tid i specialklasse eller på specialskole, f.eks. på grund af elevens svære psykiske, fysiske, sproglige eller sensoriske vanskeligheder.

2.6 Individuel handleplan, trintest og afgangsprøve

Rammerne i Inatsisartutlov om folkeskolen er ens for alle elever, normer for undervisningstid, trindeling (yngstetrin, mellemtrin og ældstetrin), fagmål og trinmål og evaluering.

Bekendtgørelsen § 20 giver skolelederen mulighed for at fravige loven i forbindelse med den iværksatte specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand vedr. undervisningstid, skoleårets længde, undervisningens indretning og organisering og undervisning på de enkelte trin.

2.6.1

Ved specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand kan undervisningsstof, -midler og -indhold adskille sig fra folkeskolens almindelige undervisning.

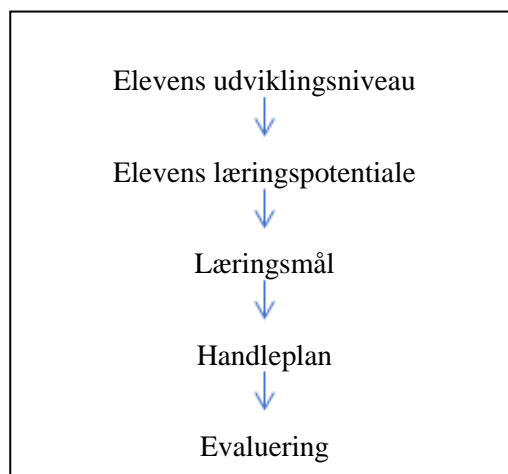
Eleverne skal undervises på det klassetrin, deres alder svarer til. Ved undervisning i specialklasser, kan det være nødvendigt at undervise på et lavere niveau, end elevens alder foreskriver.

Undervisningsniveauet skal tilpasses elevens behov og forudsætninger. Går en elev i en specialklasse, der svarer til f.eks. 6. klasse, skal eleven tilbydes de fag, der undervises i i 6. klasse, men svarer elevens udvikling til 3. classes niveau, skal der undervises i 6. classes fag på 3. classes niveau.

Har eleven så usædvanligt store vanskeligheder i et fag, at det ikke skønnes hensigtsmæssigt at undervise eleven i faget, kan eleven med forældrenes samtykke fritages for undervisning i dette fag. Eleven skal modtage anden undervisning i timerne for det pågældende fag.

2.6.2

Der skal udarbejdes *handleplan* for alle folkeskolens elever, også for elever, der modtager specialundervisning og specialpædagogisk bistand. For elever, der modtager specialundervisning og specialpædagogisk bistand, beskriver bekendtgørelsen i § 12 stk. 3, hvad en individuel undervisningsplan mindst skal indeholde.

Bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, 2017

§ 12 stk. 3

Stk. 3. Den individuelle undervisningsplan skal mindst indeholde:

- 1) En beskrivelse af elevens forudsætninger og behov, med vægt på elevens styrkesider.
- 2) Oplysninger og iagttagelser angående forhold og vilkår, der har betydning for elevens udviklingsmæssige muligheder.
- 3) Formål, mål og delmål for specialundervisningen og anden specialpædagogisk bistand samt angivelse af indhold, varighed, metoder arbejdsformer og materialer.
- 4) En angivelse af hvorledes specialundervisningen og anden specialpædagogisk bistand skal evalueres og dokumenteres.

2.6.3

Fra *Uddannelsesstyrelsen udsendes hvert år årsplaner*. Årsplanerne indeholder tidspunkter bl.a. om afvikling af trintests og afsluttende evaluering i 10. klasse. Det fremgår endvidere, hvornår skolen anmelder elever til diverse prøver (bekendtgørelse nr. 3 af 9. januar 2009 om den afsluttende evaluering i folkeskolen § 14), og hvornår der for en elev skal søges fritagelse for prøver i et eller flere fag.

Ifølge Inatsisartutlov om folkeskolen § 19 udarbejder eleven sammen med lærerne en handleplan, som indgår i den løbende evaluering og danner udgangspunkt for videre undervisning- og uddannelsesforløb.

Af elevplanen bør det endvidere fremgå, hvilke aftaler, der er indgået med begrundelse.

Grundlaget for *fritagelse for prøver* kan f.eks. findes i elevmappen på skolen, jf.. Inatsisartutlov om folkeskolen § 20. Hver elevs elevmappe skal opdateres med henblik på at følge eleven og skabe grundlag for en hurtig indsats i forhold til eventuelle behov for særlige initiativer vedrørende eksempelvis indlæringsvanskeligheder, faglige mangler eller sociale problemer.

2.6.4

Folkeskolen er delt op i tre trin, som alle afsluttes med test eller prøver. Yngste – og mellemtrinnet afsluttes med *trintest*. Trintestene er en del af den daglige undervisning og skal vise, i hvor høj grad eleverne har lært det, de skulle på trinnet, og i hvor høj grad, de har udviklet sig. Bekendtgørelsen § 20 giver mulighed for, at elever, der modtager specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, ikke skal deltage i disse tests, hvis de har en betydelig fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse eller andre specifikke vanskeligheder. Det kan handle om fritagelse i et eller flere fag.

Skolelederen kan efter indstilling fra en elevs lærere og efter forudgående drøftelse med elevens forældre afgøre, i hvilket omfang en elev, der i et eller flere fag eller fagområder modtager specialundervisning eller supplerende undervisning, skal fritages fra skriftlige tests, emneorienteret opgave eller fremlæggelse af eget arbejde. (Ifølge Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 2 af 9. januar 2009 om evaluering og dokumentation i folkeskolen § 24 stk. 1).

2.6.5

Efter 10. klasse aflægges prøver i de fag, hvori eleverne er blevet undervist. Som udgangspunkt gælder dette også elever i specialklasser og på specialskoler eller elever, der har modtaget specialundervisning.

Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 3 af 9. januar 2009 § 11 stk. 2 om den *afsluttende evaluering* i folkeskolen giver elever, som i et eller flere fag modtager specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, mulighed for fritagelse for prøver i de pågældende fag.

Hvis der sker *fritagelse for afgangsprøven*, skal der tages stilling til, hvordan elevens udbytte af undervisningen kan evalueres på anden vis.

I begyndelsen af 8. skoleår bør skoleleder, elevens lærere, forældre og eleven selv aftale, om eleven kan indgå i undervisning målrettet folkeskolens afgangsprøve efter 10. klasse i et eller flere fag.

2.6.6

Ifølge Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 3 af 9. januar 2009 om den afsluttende evaluering i folkeskolen § 24 stk. skal skolelederen tilbyde *særlige prøvevilkår* for elever med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse eller med specifikke vanskeligheder, når dette er nødvendigt for at ligestille disse elever med andre med hensyn til at kunne gennemføre prøven. Prøvens niveau må ikke ændres.

Beslutningen om særlige prøvevilkår træffes på baggrund af pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med eleven og forældrene.

Inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning kan undlades, hvis forældrene er enige i dette.

Ansøgning om særlige prøvevilkår sker samtidig med skolens anmeldelse af elever til afsluttende evaluering. Særlige prøvevilkår kan f.eks. være, hvis eleven har behov for at få oplæst tekstopgaver i matematik, ved synshandicap har behov for særlig pc med stort tastatur og ekstra lys. Skal prøven foregå i et andet rum end den øvrige prøveafvikling, skal der ud over den praktiske hjælp også være en kontrol (vagt), således at prøven bliver retmæssig afviklet.

Hvis det vurderes, at eleven kan aflægge afgangsprøve på særlige vilkår, er det væsentligt, at eleven gennem sin skolegang opnår fortrolighed med de særlige hjælpemidler, som eleven evt. skal anvende i forbindelse med prøveafleggelse og i elevens videre undervisning- og uddannelsesforløb.

2.7 Fortsættelse eller ophør af specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, bekendtgørelsen §§14-17.

Skolelederen skal følge udviklingen hos de elever, der modtager specialpædagogisk bistand gennem drøftelse med lærere og andre ansatte, f.eks. støtteperson, der underviser eleven, elevens forældre og med eleven. Mindst hver anden måned holdes pædagogiske planlægningsmøder, hvor den individuelle undervisning planlægges og evalueres jf. bekendtgørelsen § 14 stk. 2). Skolen kan, hvor det er relevant, med forældrenes tilladelse, samarbejde tværfagligt med andre forvaltninger og instanser (bekendtgørelsen § 15 stk. 3 og stk. 4).

Pædagogisk-psykologisk rådgivning kan løbende konsulteres (bekendtgørelsen § 15 stk. 2).

Mindst *en gang årligt vurderer pædagogisk-psykologisk rådgivning* den iværksatte specialundervisning og specialpædagogiske bistand (bekendtgørelsen § 16).

Pædagogisk-psykologisk rådgivning bør følge op på tidligere undersøgelser og anbefalinger samt deltage i så mange behandlingsmøder som muligt.

På baggrund af den pædagogisk-psykologiske vurdering skal skolens leder mindst en gang om året tage stilling til, om den hidtidige ordning skal fortsætte, ændres eller ophøre. Beslutningen træffes efter samråd med forældrene og eleven.

Midt i skoleåret afholder skolen på foranledning af skolelederen et *behandlingsmøde* (bekendtgørelsen § 14 stk. 3), hvor elevens undervisningsforløb evalueres. Behandlingsmødet er et statusmøde, hvor der udfærdiges et skriftligt materiale (notat) der beskriver elevens sundhedsmæssige, sociale og emotionelle udvikling. Det skriftlige materiale (notat) opbevares på skolen i elevens sagsmappe. Møderne kan være tværsektorielt statusmøde.

Skoleleder kan uddelegere arbejdet omkring elever, der er tildelt specialundervisning eller specialpædagogisk bistand og specialklasser til rådgivningslæreren. Denne orienterer løbende skolelederen.

Specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand efter bekendtgørelsen § 13 kan ikke anvendes som disciplinær sanktion.

2.8 Iværksættelse af specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand med øjeblikkelig varsel, jfr. bekendtgørelsen § 13.

Ifølge bekendtgørelsen § 13 stk. 3 kan iværksættelse af specialundervisning eller anden bistand iværksættes *uden indstilling til pædagogisk-psykologisk vurdering*, hvis forløbet i alt er på højst 15 skoledage. Dette kan sættes i værk af skolelederen, hvis eleven befinder sig i en særlig vanskelig situation, der nødvendiggør en øjeblikkelig indsats fra skolens side. Som ved alle specielle tiltag skal eleven, elevens forældre og elevens lærere inddrages i en drøftelse af elevens forhold. Det må således antages, at eleven har et akut behov for indsatsen. Eksempler på dette kan være en særligt psykisk belastende situation som tab af et nærtstående familiemedlem og psykiske eller fysiske overgreb. Dette kan også omfatte en gruppe elever.

2.9 Specialpædagogisk bistand til elever med særligt vidtgående behov for hensyntagen og støtte

Elever på ældste trinnet, der skal undervises i specialklasse eller specialskoler kan henvises til andens kommunes skoler, *eller en anden kommunes specialklasser eller specialskoler*, jr.

Inatsisartutlov om folkeskolen § 40 stk. 2. Eleven og forældrene skal give deres samtykke til specialklasse- eller specialskoleplacering, hvor relevant skoletilbud findes.

Henvisning til specialskole sker efter samråd med pædagogisk-psykologisk rådgivning, og den kan suppleres med udtalelser fra andre sagkyndige.

Det er skolelederen, der ud fra en samlet vurdering, træffer beslutning om den specialpædagogiske bistand til eleven. Skolelederen må vurdere, om skolen har mulighed for at yde specialundervisning til den pågældende elev, eller om det er nødvendigt at inddrage kommunen med henblik på at henvise eleven til en anden skole i eller uden for kommunen (Inatsisartutlov om folkeskolen § 40 stk. 1).

I overvejelserne indgår forældrenes ønske og skolens kendskab til eleven.

Hvis elevens udvikling stiller krav om særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, der bedst kan imødekommes ved andet specialskoletilbud, indstiller skolelederen til kommunen, at eleven henvises til en sådan foranstaltning. Indstillingen sker efter samråd med eleven og forældrene. Forældrene skal skriftligt modtage alle indstillinger, rapporter og beslutninger om iværksættelse af specialpædagogisk bistand.

Bekendtgørelsen § 15 stk. 2 giver mulighed for at elever funktionsvanskeligheder, hvor bistanden ikke kan gennemføres i tilstrækkeligt omfang på elevens egen skole, kan tilbydes ophold på de i § 25 stk. 4 nævnte elevhjem, kollegier eller særligt indrettede kostskoler.

Ved flytning til anden skole (bekendtgørelsen § 21) skal den afleverende skole straks fremsende alle relevante informationer vedrørende eleven.

3. Særlige ordninger

Bekendtgørelsens § 18 handler om, at lederen efter indstilling fra klasselærer og forældre samt drøftelse med eleven kan *omlægge specialundervisning og den specialpædagogiske bistand* til anden undervisning eller bistand i en nærmere fastsat periode. Omlægningen kan evt. omfatte

aftalt undervisning i et antal timer på skolen kombineret med erhvervs/arbejdspraktik. Som eksempel kan eleven modtage undervisning tre dage om ugen og to dage med erhvervspraktik eller undervisning om formiddagen og praktik om eftermiddagen.

3.1

Ifølge Inatsisartutlov om folkeskolen § 31 stk. 3 kan en elev fritages for undervisning efter 9 års skolegang, når særlige grunde taler derfor, men det forudsættes, at der iværksættes et erhvervsuddannelsesforløb for den pågældende elev.

For elever, der fritages for undervisningspligt efter 9. klasse udfærdiges ifølge Inatsisartutlov om folkeskolen § 22 stk. 6 et afgangsbrev med oplysninger om, i hvilken undervisning eleven har deltaget.

Hvis en elev har deltaget i specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand i et eller flere fagområder, kan skolelederen afgive en skriftlig udtalelse, jfr. bekendtgørelsens § 19.

Karaktergivning i et eller flere fag kan erstattes af en skriftlig udtalelse efter aftale med eleven og forældrene. Udtalelsen skal omhandle elevens standpunkt og bygge på, i hvor høj grad eleven har nået de mål, som blev stillet for elevens læring i det/de pågældende fag. En skriftlig udtalelse, der erstatter karaktergivning, skal medtages på elevens afgangsbrev.

3.2

Når en person med vidtgående handicap har fuldført folkeskolen, udarbejder kommunen en *handleplan for det videre uddannelsesforløb eller arbejdsforløb*. Handleplanen skal påbegyndes senest 4 måneder før endt skolegang, og en færdigudarbejdet handleplan skal foreligge senest ved endt skolegang.

Såfremt en person med vidtgående handicap skal på efterskole, skal handleplanen beskrive det videre uddannelsesforløb eller arbejdsforløb efter efterskoleopholdet.

4. Kvalifikationskrav for lærere og andet undervisende personale, bekendtgørelsen §5

Ifølge Inatsisartutlov om folkeskolen § 35 stk. 5 skal specialundervisning gives af lærere, der har taget speciallæreruddannelse, eller som på anden vis har skaffet sig kvalifikationer.

For at sikre kvalitet i undervisningen skal Naalakkersuisut ifølge Inatsisartutlov om folkeskolen sørge for en fortsat udvikling af det undervisende personales kompetence. Ifølge lovens § 36 stk. 1 nr. 4 påhviler det Naalakkersuisut at sørge for kursus samt efter- og videreuddannelse for lærere og ledere i folkeskolen. Dette gælder også for personale på specialskoler.

4.1

Specialpædagoger eller personer med anden relevant uddannelse kan varetage pædagogiske opgaver i tilknytning til elevhjem, kollegier og særligt indrettede kostskoler og specialpædagogiske foranstaltninger, jfr. bekendtgørelsens § 5 stk. 2.

5. Skolelederens særlige kompetence

Skolens leder fordeler arbejdet mellem skolens ansatte jf. Inatsisartutlov om folkeskole § 48 stk. 2 pkt. 2.

I forbindelse med specialundervisning og specialpædagogisk bistand har skolelederen ansvar for, at elevens udvikling følges, og at eleven gives relevante undervisningstilbud i passende rammer.

Skolelederens ansvar rækker fra henvisning til pædagogisk-psykologisk rådgivning til at sætte undervisning i gang efter anvisninger og aftaler mellem forældre, lærere og fagpersoner fra andre sektorer. Opfølgende møder, evalueringer og visiteringer/revisiteringer til specialundervisning og specialpædagogisk bistand hører også under skolelederens ansvarsområde.

Skolelederen kan uddelegere specifikke opgaver til ansatte på skolen. Skolelederen kan f.eks. overdrage udførelsen af rådgivning og supervision af lærere, visitering og årlig revisitering af elever, der modtager specialundervisning og specialpædagogisk bistand, møder med elev, forældre og lærere, behandlingsmøder, udsendelse af diverse rapporter til relevante personer til skolens rådgivningslærer for specialundervisning. Rådgivningslæreren skal orientere og kan konsultere skolelederen med henblik på rådgivning. Skolelederen har dog fortsat det overordnede ansvar og træffer alle konkrete afgørelser vedr. skolens elever, jfr. Inatsisartutlov om folkeskolen § 48 stk. 2 pkt. 4.

6. Oprettelse af specialklasser og specialskoler.

Ifølge Inatsisartutlov om folkeskolen § 36 er det Naalakkersuisuts opgave at sørge for kostskoler i henhold til lovens § 25 stk. 4. ”På særlige kostskoler kan optages elever med handicap, for hvem det anses at være en væsentlig fordel at opholde sig udenfor hjemmet med henblik på videre skolegang/optræning.”

Det er kommunalbestyrelsen, der har det overordnede ansvar for kommunens skolevæsen, bekendtgørelsen §§ 40 og 43. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om hver enkelt skoles omfang med hensyn til trin, klasser og specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, herunder samt henvisning af elever til undervisning i en anden kommunes skoler.

6.1

Der er ikke fastsat et elevtal for specialklasser. Elevtallet i en specialklasse tilpasses efter elevernes særlige behov og muligheder.

Ved fastsættelsen af elevtallet i en specialklasse må der tages hensyn til, at der kan gennemføres undervisning med udstrakt grad af undervisningsdifferentiering og således, at der gives eleverne mulighed for at skabe sociale relationer til jævnaldrende i en klasse.

7. Elever, der har behov for støtte uden at have behov for specialpædagogisk bistand

Til elever, der har behov for *supplerende undervisning*, som ikke falder inden for reglerne om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, gives støtten inden for rammerne af den almindelige undervisning.

Generelt for den supplerende undervisning er, at den gives kortvarigt.

- Støtten gives individuelt f.eks. i en kortere periode i hjemklassen for at eleven kan få et fagligt løft.
- Det kan handle om intensive kurser i læsning, regning/matematik og eventuelle andre fag for hele klasser eller grupper.
- Holdundervisning, hvor hold på 2-5 elever fortrinsvis i afgrænsede kursusperioder modtager undervisningen helt eller delvist i et fag, mens eleverne i de øvrige fag deltager i undervisningen i deres egen klasse.
- Observationsundervisning i kortere perioder i klassen af enkeltelever, grupper af elever eller hele klasser.
- Observationshold i kortere perioder grundet sociale eller følelsesmæssige vanskeligheder i hele undervisningen eller dele deraf.
- Eneundervisning, hvor eleven modtager en del eller hele undervisningen i et eller flere fag, mens eleven i øvrigt bevarer tilhørsforholdet til sin egen klasse.

Inatsisartutlov § 16 giver mulighed for supplerende undervisning i særlige tilfælde.

Inatsisartutlov om folkeskolen, 2012

Supplerende undervisning og modersmålsundervisning

§ 16. Supplerende undervisning gives til elever, der midlertidigt har vanskeligt ved at følge den almindelige undervisning i et eller flere fag, fordi de:

- 1) har været uden undervisning gennem længere tid eller har modtaget utilstrækkelig undervisning på grund af sygdom,
- 2) er tilflyttet fra en skole, hvor undervisningen med hensyn til indhold, metoder eller omfang adskiller sig væsentligt fra undervisningen på den nye skole eller
- 3) er flyttet til landet og ikke har forkundskaber i grønlandsk.

Stk. 2. Naalakkersuisut kan fastsætte regler for undervisningen efter stk. 1.

Den supplerende undervisning sker efter aftale med eleven og forældrene.

7.1

Den supplerende undervisning kan gives uden indstilling til pædagogisk psykologisk rådgivning. Dog kan skolelederen eller forældrene i særlige tilfælde have brug for pædagogisk-psykologisk vurdering. Formålet med en pædagogisk-psykologisk vurdering kan være at belyse elevens kompetencer med henblik på at yde skolen samt eleven og forældrene rådgivning om tilrettelæggelsen af og indholdet i en undervisning, der kan tilgodese elevens særlige behov og forudsætninger.

Skolelederen har det overordnede ansvar for elevernes undervisning

Skolelederen

- Kan ved indskrivning af en elev ved skolestart indstille til pædagogisk-psykologisk rådgivning, hvis der skønnes at være behov for det
- Yder rådgivning, og supervision til lærere
- Yder rådgivning til elever og forældre
- Indstiller til pædagogisk-psykologisk rådgivning hos kommunens pædagogiske-psykologiske rådgivning enten på eget initiativ, efter lærerønske, elevens eller forældrenes ønske
- Beslutter om og i hvilke rammer, der skal iværksættes supplerende undervisning eller specialundervisning og specialpædagogisk bistand
- Sørger for, at der bliver udarbejdet individuel undervisningsplan og handleplan for eleven, evt. omlægning af undervisning
- Vurderer om skolen har mulighed for at give eleven et passende og relevant undervisningstilbud
- Sørger for at der gives supplerende undervisning til elever med behov
- Henviser til andet skoletilbud efter samråd med elev og forældre hvis nødvendigt, herunder indstilling til kommunen om henvisning specialklasse andetsteds eller til specialskole
- Søger om dispensation i forhold elevens fritagelse for et enkelt fag eller flere fag ved trintests og afsluttende afgangsprøve.
- Søger om dispensation hvis eleven har behov for særlige prøvevilkår
- En gang årligt tager stilling til om den hidtidige ordning for eleven skal fortsætte, ændres eller ophøre
- Afholdelse af behandlingsmøde midt i skoleåret
- Der skal være lagt handleplan for den enkelte elevs for videre uddannelse eller arbejdsforløb inden afslutning af skolegang
- Fordeler arbejdet mellem skolens ansatte og kan uddelegere særlige arbejdsopgaver i forbindelse med specialundervisning
- Sørger for at eleven får en skriftlig udtalelse på afgangsbetegnelse, hvis afgangsprøve ikke er gennemført
- Sørger for udvikling af det undervisende personales kompetencer
- Hvis aftale med aftale med pædagogiske-psykologiske rådgivning foreligger, udsender skolen rapporter til elev og forældre

Rådgivningslærerfunktion

- Orienterer skolens personale om muligheder for Specialundervisning og anden specialpædagogiske bistand for elever med særlige behov
- Yder rådgivning, og supervision til lærere
- Yder rådgivning til elever og forældre
- Medindstiller til pædagogisk-psykologisk rådgivning hos kommunens pædagogiske-psykologiske rådgivning enten på eget initiativ, efter lærerønske, elevens eller forældrenes ønske
- Tovholder for, at der bliver udarbejdet individuel undervisningsplan og handleplan for eleven, og gennemse om evt. omlægning af undervisning
- Sparring med skolens ledelse om skolen har mulighed for at give eleven et passende og relevant undervisningstilbud

- Vejleder sine kollegaer om muligheden for at der kan gives supplerende undervisning til elever med behov
- Sparring med skolens ledelse om henvisning til andet skoletilbud efter samråd med elev og forældre hvis nødvendigt, herunder indstilling til kommunen om henvisning specialklasse andetsteds eller til specialskole
- Sparring med skolens ledelse om den hidtidige ordning for eleven skal fortsætte, ændres eller ophøre
- En gang årligt tager stilling til om den hidtidige ordning for eleven skal fortsætte, ændres eller ophøre med ledelsen
- Koordinere med ledelsen om afholdelse af behandlingsmøde midt i skoleåret
- Koordinere med ledelsen om at lave handleplan for den enkelte elevs for videre uddannelses eller arbejdsforløb inden afslutning af skolegang. Der kan samarbejdes med skolerådgiver for ældstestrinnet, hvad de efterfølgende har af muligheder for arbejde og uddannelse.

Lærerne/ personale i specialundervisning og specialpædagogisk bistand

- Stå for den daglige undervisning
- Planlægge undervisningen efter elevens behov
- Arbejde for at styrke elevens faglige og sociale udvikling
- Være opmærksomme på, kunne anvende og instruere i særlige undervisningsmidler (f.eks. IT-udstyr) og tekniske hjælpemidler, øve arbejdsmetoder, yde personlig assistance og yde særligt tilrettelagte aktiviteter
- Udfylde til pædagogisk-psykologisk indstilling inden aflevering til skoleleder, beskrive elevens særlige undervisningsbehov og den hidtidige pædagogiske indsats
- Orienter forældre om elevens om skolegang og yde rådgivning til forældrene
- Holde pædagogiske planlægningsmøder og udarbejde handleplan
- Udarbejde individuel undervisningsplan med eleven ud fra elevens udviklingsniveau og læringspotentialer
- Evaluering af handleplan og undervisningsplan
- Deltage i behandlingsmøder
- Yde kollegial supervision og rådgivning

Overvejelser inden og i forbindelse med indstilling til pædagogisk-psykologisk rådgivning

- Hvilke drøftelser har der været med elev, forældre, lærere og andre personer i elevens netværk med henblik på ændring af elevens situation
- Beskrivelse af elevens kompetencer og potentialer
- Hvad er elevens specifikke behov
- Overvejelser om og evt. hvordan elevens specifikke behov kan dækkes indenfor undervisningens rammer
- Hvilke pædagogiske tiltag har været forsøgt i undervisningen for at afhjælpe elevens vanskeligheder (f.eks. støtte i klassen, supplerende faglig undervisning, eneundervisning i en kortere periode, holddannelse, undervisningsdifferentiering.)
- Hvilke tiltag støtter elever
- Hvilke tiltag er gjort, men uden effekt

Eleven

- Eleven skal ses i lyset af sine kompetencer og udviklingspotentialer
- Hvor eleven kan profitere af undervisning (evt. med støtte) og det sociale fællesskab i en almindelig klasse, skal dette være udgangspunktet for elevens skolegang
- Alle elever har ret til at blive undervist med hensyntagen til deres særlige behov i forhold til deres udvikling
- I særlige tilfælde har elever ret til at få stillet specielle individuelle hjælpemidler til rådighed, evt. også i hjemmet til brug ved lektielæsning
- Eleven kan selv med sin klasselærers hjælp indstille sig til pædagogisk-psykologisk rådgivning
- Inden indstilling til pædagogisk-psykologisk rådgivning skal elevens skolesituation over en periode være drøftet med eleven og forældrene
- Eleven har ret til at få den pædagogiske-psykologiske vurdering gennemgået og sammen med forældrene få en kopi af den afsluttende rapport
- Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed
- Eleven udarbejder sammen med lærerne en handleplan som indgår i den løbende evaluering
- Henvisning til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand bør være af så kort varighed som muligt
- Eleven kan tilbydes akut indsats i op til 15 skoledage, hvis eleven befinder sig i en særlig vanskelig/akut situation
- Elever med behov for supplerende undervisning skal tilbydes det inden for rammerne af den almindelige undervisning
- Der skal være lagt handleplan for den enkelte elevs videre uddannelses eller arbejdsforløb inden afslutning af skolegang

Forældrene

- Forældre kan indstille til pædagogisk-psykologisk vurdering gennem skolen
- Skolen kan indstille til pædagogisk-psykologisk rådgivning i samarbejde med forældrene
- Indgå i en afdækning af elevens generelle situation i forbindelse med indstilling og en pædagogisk-psykologisk vurdering
- Kan selv søge rådgivning på skolen, i den kommunale forvaltning og hos kommunens pædagogiske-psykologiske rådgivning
- Forældrene kan medvirke centralt i forløbet med nødvendige oplysninger ved en pædagogisk-psykologisk vurdering
- Forældre skal inddrages i beslutninger om supplerende undersøgelser i andet regi (f.eks. sygehus og børnepsykiatri)
- Forældrene skal give tilladelse til tværsektorielt samarbejde
- Beslutning om specialundervisning og specialpædagogisk bistand besluttet efter samråd med forældrene
- Forældrene skal skriftligt orienteres om alle indstillinger, rapporter og beslutninger om iværksættelse af specialundervisning og specialpædagogisk
- Deltager i det årlige behandlingsmøde
- Har klageadgang jfr. Inatsisartutlov om folkeskole § 52